

Werkbare uren winnen

Eerste ProSilva 15-4ST-uitrijwagen op rupsen in Nederland

Rien ten Berge uit Exloo heeft als eerste deze ProSilva-uitrijwagen op rupsen draaien. Hij speelt daarmee in op vaak natte omstandigheden in de winterperiode en op steeds hogere eisen die opdrachtgevers stellen op het gebied van insporing. We zagen de machine aan het werk in de buurt van Lelystad en ervaren de intelligentie van dit onderstel.

Het voorkomen van bodembeschadiging op natuurterreinen is een actueel onderwerp. Als je de site van Stichting Probos bekijkt, merk je dat er al diverse onderzoeken zijn gedaan om te kijken hoe het hout zo bodemvriendelijk mogelijk uit de bossen kan worden gehaald. Op diverse plekken worden al rupsen geëist. Dat geldt al helemaal als je veel werk hebt in natte gebieden of gebieden met gronden met een lage draagkracht, zoals in dit geval het uitrijden van hout dat bij de najaarsstormen is omgewaaid in een bos bij Lelystad van Staatsbosbeheer.

Rien ten Berge van het gelijknamige bosbouwbedrijf uit Exloo heeft deze klus in handen. Hiervoor zet hij de onlangs aangeschafte ProSilva 15-4 ST-forwarder in. Deze staat af-fabriek op

door ProSilva voor deze toepassing ontwikkelde en speciaal opgehangen rupsonderstellen. Het terrein is op het moment van ons bezoek op de lage delen dermate nat dat daar met normale wieluitrijders geen doorkomen aan is. Rien. "De eerste keer gaat nog wel, maar na een tijd krijg je dermate sporen dat je je gegarandeerd vastrijdt. Dat is niet gewenst door de opdrachtgevers en kost veel tijd en energie."

Meerdere machines

Op dat moment komt de nieuwe ProSilva in beeld, die Ten Berge bij importeur Robert Wellink in Groenlo heeft gekocht. "Deze is natuurlijk flink duurder - hij kost ongeveer € 340.000,-, tegenover € 260.000,- voor een wielforwarder - en bovendien

zwaarder dan een wielvariant. Hij is ook duurder dan het bevestigen van stalen tracks om de wielstellen, zoals we ook doen”, aldus Ten Berge. Hij heeft negen van dergelijke setjes. “Opdrachtgevers hebben het ervoor over als ze, zoals hier, een probleem op te lossen hebben”, vertelt de ondernemer. Ten Berge geeft aan dat hij dan een passende meerprijs van toch snel € 30,- per uur kan doorberekenen. “Dat zal ook moeten, want deze machine zal niet het hele seizoen inzetbaar zijn. We zetten hem alleen specifiek in op plekken”, zegt hij. Dat is voor Ten Berge belangrijk. “Als het erom gaat, kom je in de omstandigheden dat er eerst letterlijk wordt aange-modderd. Dat kost tijd en brandstof. Als de wieluitrijwagens - mijn John Deeres - voluit blazen, kom je zo uit op ruim 200 liter diesel per dag. Deze machine verbruikt circa 120 liter per dag. Dat scheelt een flinke klap.”

Erger vindt hij dat je dan in situaties komt van even aanzien en dan toch besluit om niet verder te gaan. “Je bent dan zo een halve dag verder en daarna de rest van de dag kwijt. Dan wordt een later tijdstip afgesproken, met weer alle risico’s van dien”, aldus Ten Berge. Hij voegt eraan toe dat hij deze machine heeft kunnen aanschaffen omdat hij weet dat opdrachtgevers de meerprijs ervoor over hebben en dat hij daarnaast nog zeven andere uitrijwagens op banden heeft. “Het rupsonderstel geeft beperkingen ten aanzien van transport op verharde en deels verharde grond. Op plekken waar normale banden uitrijwagens kunnen rijden, kun je het passende tarief niet vragen.”

Zelfregelend

Vanaf de loswal rijdt vaste chauffeur Freddy Kuipers het bosperceel in. Na de eerste bocht zien we alleen water voor ons, zo nat is dat deel. De leeg 22 ton zware machine rijdt er dank zijn de circa tien vierkante meter rupsoppervlak probleemloos door. Reken vol (circa vijftien kuub geladen) op 32 ton en dan is het simpel uit te rekenen dat de bodemdruk veel lager is dan bij een wielvariant. Het voordeel uit zich vooral naar meerdere ritten. Ook dan is er geen noemenswaardige insporing.

In het bosperceel gekomen, ontcom je er met de brede rupsen niet aan om af en toe stobben te moeten nemen. Dan zie je hoe vernuftig deze machine in elkaar zit. Als een stob te hoog is en je er loodrecht tegenaan rijdt, stopt de machine automatisch om slippen of schade te voorkomen. Als hij erover kan, gaat het hele regelsysteem zodanig in werking dat de rups die het obstakel moet nemen wordt ontlast en omhoog beweegt, terwijl tegelijk de andere drie rupsen steviger worden neergedrukt en het draaipunt tussen trekker en wagen lockt om de last gelijkwaardig over de andere drie rupsen te verdelen. Dat gaat allemaal automatisch. Het regelsysteem van de hydraulisch via scharnierende draagarmen opgehangen rupsen met pendelvrijheid gaat zover dat de rups daarna niet voorover kan duiken. De chauffeur kan desgewenst zelfs de bodemvrijheid bijregelen tot zeventig centimeter of de machine maximaal laten zakken voor bijvoorbeeld de dieplader. Het onderstel heeft standaard dempers om het rijcomfort te vergroten. De machine is voor deze regelingen uitgerust met sensoren die de posities waarnemen. De chauffeur kan hiervoor zelf zijn settings kiezen. Toch

◀ Onder de kap huist een 175 kW (238 pk) Iveco N76-motor. Het onderstel heeft regelingen voor vlakstelling, individuele drukregeling per rups en een elektronische differentieel.

◀ De hydraulisch opgehangen, via wielmotoren aangedreven rupsen zijn zo vervaardigd dat de gebogen rupsplaten in principe in het bos niet te verliezen zijn.

◀ De uitrijwagen heeft standaard een Waratah CF785-laadkraan. Het laadvlak is met een lengte van vier meter en een oppervlak van 4,5 vierkante meter vergelijkbaar aan dat van wielvarianten.

merk je wel degelijk dat er een rupsonderstel onder zit. De snelheid is beperkt, maar dat ziet Rien niet als een probleem. “In dergelijke omstandigheden rij je met wielvoertuigen ook niet sneller.”

Ook een harvester

Dit seizoen draait de ProSilva meteen volop. Inmiddels zijn diverse collega’s uit binnen- en buitenland al komen kijken of het wat voor hen is. Ten Berge gelooft in het concept, maar is wel sceptisch over de onderhoudskosten aan de rupsonderstellen. “Dat zal zich moeten bewijzen”, stelt hij vast. Hij heeft ook al een ProSilva-harvester op rupsen draaien, toch een teken dat de voordelen zwaarder wegen.

Tekst & foto's: **Gert Vreemann**